

HU

HU

HU

AZ EURÓPAI KÖZÖSSÉGEK BIZOTTSÁGA

Brüsszel, 22.12.2008
COM(2008) 885 végleges

A BIZOTTSÁG JELENTÉSE

**a vagyonnal vagy bizonyítékkal kapcsolatos biztosítási intézkedést elrendelő
határozatoknak az Európai Unióban történő végrehajtásáról szóló, 2003. július 22-i
2003/577/IB tanácsi kerethatározat 14. cikke alapján**

A BIZOTTSÁG JELENTÉSE

a vagyonnal vagy bizonyítékkal kapcsolatos biztosítási intézkedést elrendelő határozatoknak az Európai Unióban történő végrehajtásáról szóló, 2003. július 22-i 2003/577/IB tanácsi kerethatározat 14. cikke alapján

1. BEVEZETÉS

1.1. Előzmények

A vagyonnal vagy bizonyítékkal kapcsolatos biztosítási intézkedést elrendelő határozatoknak az Európai Unióban történő végrehajtásáról szóló 2003/577/IB tanácsi kerethatározat fő célkitűzése az, hogy megállapítsa azokat a szabályokat, amelyek szerint a tagállamoknak el kell ismerniük és végre kell hajtaniuk a területükön a más tagállam igazságügyi hatósága által büntetőeljárás keretében kibocsátott, vagyonnal vagy bizonyítékkal kapcsolatos biztosítási intézkedést elrendelő határozatot. A kerethatározat a büntetőeljárás előkészítő szakaszában hozott bírósági határozatok kölcsönös elismerésének rendszerére épül, amelynek alapján a biztosítási intézkedést elrendelő határozatot formások nélkül elismerik, csak szigorúan meghatározott okokból utasíthatják el, és a kettős büntethetőség elvét részben eltörlik.

1.2. A tagállamok által küldött értesítések

A kerethatározatot csak hét tagállam (AT, DK, FI, FR, NL, PL, SE) hajtotta végre a megadott határidőre (2005. augusztus 2.). 2006-ban további nyolc tagállam (BE, CY, CZ, ES, HU, SI, SK, UK) végezte el a kerethatározat átültetését, és küldte meg a végrehajtó jogszabályokat a Bizottságnak. BG és LT 2007-ben küldte meg a végrehajtó jogszabályokat (BG a 2007. január 1-jei csatlakozásával hajtotta végre a kerethatározatot). EE és LV 2008-ban értesítette a Bizottságot a kerethatározat átültetéséről.

2008. október végére nyolc olyan tagállam maradt, amelytől a Bizottság nem kapta kézhez a végrehajtó jogszabályokat (DE, EL, IE, IT, LU, MT, PT, RO). Következésképpen e jelentésben a végrehajtási intézkedések vizsgálatakor e nyolc tagállamra nem fogunk kitérni.

1.3. Módszer és értékelési szempontok

A kerethatározat 14. cikke írásbeli jelentés elkészítését írja elő a Bizottság számára a tagállamok által a fenti eszköz rendelkezéseinek való megfelelés érdekében 2005. augusztus 2-ig tett intézkedésekről. A jelentés azért később készült el, mert a kerethatározatban előírt eredeti határidőre csak az értesítések kis része érkezett meg.

A kerethatározatok jellegüknél fogva a megvalósítandó célokat illetően kötelezőek a tagállamokra nézve, ugyanakkor a végrehajtás formájának és módszerének megválasztását a nemzeti hatóságokra bízák (figyelembe véve az egyértelműség, a jogbiztonság és a hatékonyság szempontjait). A kerethatározat nem rendelkezik közvetlen hatállyal. Az Európai Unióról szóló szerződés VI. címe kapcsán elfogadott kerethatározatokkal kapcsolatban ugyanakkor be kell tartani az összhangban történő értelmezés elvét¹. Mivel a Bizottság nem rendelkezik felhatalmazással jogsértési eljárás indítására azon tagállamok ellen, amelyekkel kapcsolatban felmerül, hogy nem hozták meg a valamely harmadik pillérben elfogadott tanácsi kerethatározat rendelkezéseinek való megfeleléshez szükséges intézkedéseket, e

¹ Az Európai Bíróság C-105/03. sz. Pupino ügyben 2005. június 16-án hozott ítélete (HL L 193, 2005.8.6., 3. o.)

jelentés jellegét és célját tekintve csak a tizenkilenc tagállam által végrehajtott átültetési intézkedések értékelésére szorítkozik.

2. ÉRTÉKEKELÉS

1. cikk – Célkitűzés

A kerethatározat célkitűzése, hogy megállapítsa azokat a szabályokat, amelyek alapján egy tagállam elismeri és saját területén végrehajtja egy másik tagállam igazságügyi hatósága által büntetőeljárás keretében kibocsátott, biztosítási intézkedést elrendelő határozatokat. Ezt a célkitűzést tizenegy tagállam (BE, BG, CZ, DK, EE, ES, FI, LV, SE, SK, illetve bizonyos mértékben SI) ültette át nemzeti jogába, míg nyolc tagállam (AT, CY, FR, HU, LT, NL, PL, UK) végrehajtási joga nem tartalmazza ezt a rendelkezést. Egyes tagállamok rámutattak, hogy a rendelkezést nem szükséges végrehajtani, mivel általános szabályról van szó.

2. cikk – Fogalommeghatározások

A kerethatározat a következő fogalmakat határozza meg: „kibocsátó állam”, „végrehajtó állam”, „biztosítási intézkedést elrendelő határozat”, „vagyon” és „bizonyíték”. A tagállamok végrehajtási jogszabályai többé-kevésbé követik a kerethatározatban megfogalmazott meghatározásokat, bár némelyikük csak az előírt elemek egy részét tartalmazza. A „kibocsátó állam” és a „végrehajtó állam” meghatározását a tagállamok többsége nem tartotta szükségesnek. A biztosítási intézkedést elrendelő határozat meghatározását a legtöbb tagállam – LV és PL kivételével – előírta. A „lefoglalás” kifejezéssel kapcsolatban BE és FR saját nemzeti jogára hivatkozott, de nem mellékelte a rendelkezéseket.

3. cikk – Bűncselekmények

Ez a rendelkezés felsorolja, mely bűncselekmények esetében törlik el a kettős büntethetőség vizsgálatát.

A 3. cikk (2) bekezdésében szereplő felsorolást sok tagállam (BG, DK, HU, ES, FI, PL, SK, NL, UK) a kerethatározat szerint végrehajtotta (AT, EE, LT és LV nem csatolta a jogszabályokat). Ugyanakkor BE jogszabályai értelmében a terhességmegszakítás és az eutanázia nem tartozik a „szándékos emberölés vagy súlyos testi sértés” fogalmába. Ez ellentétes a kerethatározattal, mivel azt, hogy egy bűncselekmény felkerül-e a listára, nem a végrehajtó, hanem a kibocsátó állam joga határozza meg. A végrehajtási rendelkezés hiányzik CY, CZ, SE és SI esetében.

4. cikk – A biztosítási intézkedést elrendelő határozat továbbítása

A 4. cikk (1) bekezdése előírja, hogy a kibocsátó igazságügyi hatóság végrehajtás céljából közvetlenül a hatáskörrel rendelkező hatósághoz továbbítja a biztosítási intézkedést elrendelő határozatot és a tanúsítványt. Nyolc tagállam (BG, CY, EE, HU, LT, LV, SI és UK) jogszabályai úgy rendelkeznek, hogy a dokumentumokat központi hatóságon – többnyire az igazságügyi minisztériumon vagy a főügyészségen – keresztül kell elküldeni. Más tagállamok vagy egyértelműen hivatkoztak az igazságügyi hatóságok közötti „közvetlen” kapcsolatra (FR, SK, ES, NL, SE), vagy magától adódik a közvetlen kapcsolat abból, hogy nem a központi hatóság nevét, hanem a hatáskörrel rendelkező hatóságok listáját tüntették fel (PL). CZ esetében a határozatot közvetlenül a hatáskörrel rendelkező igazságügyi hatóságnak küldik meg, de küldhetik az igazságügyi minisztériumon vagy a főügyészségen keresztül is. BE közölte, hogy a biztosítási intézkedésre vonatkozó határozatot a királyi ügyészségen keresztül kell továbbítani, amely nem tekinthető „központi hatóságnak”, hiszen csak formális szerepet tölt be az értesítések továbbításában.

5. cikk – Elismerés és azonnali végrehajtás

A biztosítási intézkedésre vonatkozó kérelmek általában vett gyors végrehajtásáról szinte valamennyi végrehajtási jogszabály rendelkezik.

• „Azonnali” végrehajtás (az 5. cikk (1) bekezdése)

A tagállamok különböző határidőket írnak elő, például „haladéktalanul” (PL, FI), „a határozatot a végrehajtás céljából a határozathozataltól számított 24 órán belül el kell küldeni” (BG), „szükségtelen haladék nélkül” (DK), „azonnal” (CZ, HU), „azonnal, de lehetőleg 24 órán belül” (SE). AT, ES és FR a kerethatározat „azonnali” végrehajtásról rendelkező részét idézte. BE e tekintetben a nemzeti rendelkezésekre hivatkozott (a rendelkezéseket nem mellékelte). Néhány tagállam nem állapított meg határidőt. EE a végrehajtás számos formális akadályára hivatkozva nem hajtotta végre a rendelkezést. Az akadályok többek között a biztosítási intézkedés alapjául szolgáló „ítélet” későbbi hatálybalépésével, a bíróság pártatlanságával és az észtt állampolgárok különleges státuszával függnek össze. Az UK csak homályosan és általánosan rendelkezett a határozat végrehajtás céljából való elküldéséről.

• 24 órán belüli értesítés (az 5. cikk (3) bekezdése)

Az esetek többségében a biztosítási intézkedésről szóló határozatot „azonnal” kibocsátják. AT és DK a kerethatározatban előírt határidőt szabta meg („minél előbb, de lehetőség szerint 24 órán belül”). Néhány tagállam ettől eltérő határidőt ír elő, például BE („24 óra, de legkésőbb 5 nap”), BG („azonnal”, CZ (24 órán belül, vagy indokolatlan késedelem nélkül”), ES és NL („azonnal, 24 órán belül”), FR és LV („haladéktalanul, de lehetőség szerint 24 órán belül”), HU („azonnal”), EE és LT („24 órán belül”), PL („azonnal, de lehetőség szerint a határozat kézhezvételétől számított egy napon belül”), vagy SK („24 órán belül, de ha ez nem lehetséges, mielőbb”). Néhány tagállam nem írt elő határidőt a határozat kibocsátására (FI, SE). SI ezt a rendelkezést egyáltalán nem hajtotta végre. Néhány tagállam arról is rendelkezik, hogy az igazságügyi hatóságnak írásban közölnie kell, miért nem hozta meg a határidőn belül határozatát.

A tagállamok a határozat kibocsátásáról szóló értesítésre vonatkozóan (az 5. cikk (3) bekezdése) általában nem írtak elő határidőt, sőt egyes esetekben magát az értesítést sem követelik meg. Néhány tagállam ugyanakkor határidőket állapított meg: BE („azonnal” a királyi ügyésznek, aki „haladéktalanul” értesíti a kibocsátó tagállamot), CZ („azonnal”), ES („haladéktalanul, 24 órán belül”), FI („haladéktalanul és lehetőleg 24 órán belül”), LT („azonnal”), SK („haladéktalanul”).

6. cikk – A biztosítási intézkedés időtartama

A 6. cikk (1) bekezdése a következőképpen rendelkezik: „A vagyon mindaddig biztosítva marad a végrehajtó államban, amíg ezen állam végleges választ nem ad a 10. cikk (1) bekezdésének a) vagy b) pontja alapján előterjesztett kérelemre”. A (2) bekezdésnek megfelelően a legtöbb tagállam ezen időszak korlátozásának lehetőségéről is rendelkezik. A (3) bekezdés szerint amennyiben a kibocsátó állam igazságügyi hatóságai visszavonják a biztosítási intézkedést elrendelő határozatot, a visszavonásról szóló határozatot mielőbb végre kell hajtani.

Általánosságban megállapítható, hogy ezt a cikket megfelelően átültették. Néhány tagállam nem hajtotta végre a (3) bekezdést (AT, EE, SI, UK), némelyikük nem írt elő határidőt, mások pedig eltérő határidőről rendelkeztek (BE: „haladéktalanul”, BG: „azonnal”, DK: „szükségtelen késedelem nélkül”, ES: „haladéktalanul”, HU és SE: „azonnal”). CY mindössze annyit közölt, hogy a külföldön hozott határozatot csak a kibocsátó ország bírósága vagy hatáskörrel rendelkező hatósága módosíthatja, illetve vizsgálhatja felül.

AT végrehajtó jogszabályai e tekintetben általános nyilatkozatot tartalmaznak, ugyanakkor a kiadatásról és a kölcsönös segítségnyújtásról szóló törvény (ARHG) 58. cikkében előírt eljárás nem áll összhangban a kerethatározat rendelkezéseivel. AT továbbá nem hajtotta végre a 6. cikk (3) bekezdését sem. SI mindössze a nemzeti eljárásokra vonatkozó rendelkezéseket hajtotta végre, és nem említette sem a kibocsátó állam határozatát, sem az erre vonatkozó értesítést. SE mindössze a (3) bekezdést ültette át. BG e tekintetben semmiféle határidőt nem ír elő. UK mindössze az első bekezdést ültette át, és azt sem egyértelműen.

7. cikk – Az elismerés vagy a végrehajtás megtagadásának okai

A kerethatározat 7. cikke négy választható okot sorol fel a biztosítási intézkedést elrendelő határozat elismerésének vagy végrehajtásának megtagadására. Ezeket az elutasítási okokat a tagállamok többsége általában végrehajtotta, de gyakran kötelező okokként ültette át. Nem minden tagállam közölte a végrehajtási rendelkezéseket, viszont némelyikükre (pl. CY) alkalmazandó lesz az Európa Tanács egyezménye².

A 7. cikk (2) bekezdése arra vonatkozik, hogy határidő szabható a tanúsítvány bemutatására, kiegészítésére vagy helyesbítésére, illetve azzal egyenértékű okirat elfogadására, valamint a kibocsátó igazságügyi hatóság mentesíthető e követelmény teljesítése alól, amennyiben úgy ítélik meg, hogy a rendelkezésre bocsátott információ elegendő. Ezt a legtöbb tagállam (BE, CY, DK, EE, SI és UK kivételével) végrehajtotta. A 7. cikknek az elismerés vagy a végrehajtás megtagadásáról szóló (3) bekezdését CY, EE, SI és UK (az Európa Tanács egyezménye³ alkalmazandó) nem hajtotta végre. A 7. cikk (4) bekezdését, amely a biztosítási intézkedést elrendelő határozat végrehajtásának gyakorlati lehetetlenségéről küldendő értesítésről szól, FI csak részben hajtotta végre (abban az esetben, amikor a vagyon nem lelhető fel), BG pedig nem határozta meg az értesítés határidejét, illetve eszközét.

Az elismerés és a végrehajtás megtagadásának a kerethatározatban felsorolt okain kívül tizennégy tagállam (BE, BG, CY, CZ, DK, ES, FI, FR, HU, LT, NL, SE, SK, UK) további okokat is felsorolt az elutasításra vonatkozóan a nemzeti jogában. Ez semmiképpen nincs összhangban a kerethatározattal. A kiegészítő okok elsősorban emberi jogi kérdésekkel (BE, DK, FR), illetve a tagállam általános elveivel való ütközéssel (CY, CZ) függnek össze, vagy olyan helyzetekkel, amelyekben a nemzeti jog tilt valamely intézkedést, vagy a végrehajtás a nemzeti jog alapján lehetetlen (ES, HU, NL, UK). Voltak olyan okok is, amelyek a nyelvhasználat, illetve nemzeti közrendi, biztonsági és jogérvényesülési érdekekkel függtek össze. A tagállamok nem ritkán sajnós olyan nemzeti rendelkezésre hivatkoztak, amelyet nem csatoltak.

8. cikk – A végrehajtás elhalasztásának okai

A 8. cikknek a folyamatban lévő nyomozás hátráltatásának lehetőségéről szóló a) bekezdését a tagállamok többsége (CY, EE, SI kivételével) átültette. CY esetében az Európa Tanács egyezménye alkalmazandó.

Sok tagállam átültette az elhalasztás okát a korábbi biztosítási intézkedést elrendelő határozat visszavonásáig, amennyiben az érintett vagyont vagy bizonyítékot büntetőeljárás során már biztosítási intézkedést elrendelő határozat hatálya alá vonták (kivétel: CY, DK, FI, SI). Ugyanakkor kevés tagállam (AT, BG, ES, FR, NL) hajtotta végre a c) albekezdésben előírt okot (a vagyont másik eljárás során már biztosítási intézkedést elrendelő határozat hatálya alá vonták). FR és UK további okokat sorolt fel (a dokumentum vagy eszköz titkosítás alóli

² Egyezmény a pénzmosásról, a bűncselekményből származó jövedelmek felkutatásáról, lefoglalásáról és elkobzásáról, 1990.

³ Ugyanott.

feloldása, illetve a bizonyíték UK-ból való kivételének lehetetlensége). A 8. cikk (2), (3) és (4) bekezdésének átültetése általában megfelelő (mindössze CY, SE, SI és UK nem hajtotta végre).

9. cikk – Tanúsítvány

A 9. cikk (2) bekezdése kimondja, hogy a tanúsítványt le kell fordítani a végrehajtó állam hivatalos nyelvére, illetve hivatalos nyelveinek egyikére. Az egyes tagállamok kijelenthetik akár ezzel egy időben, akár későbbi időpontban, hogy készek elfogadni a tanúsítványt az Európai Unió más hivatalos nyelvén, illetve nyelvein készült fordításban is (9. cikk (3) bekezdés).

A tagállamok többsége (AT, BG, DK, ES, FR, HU, PL, UK) a tanúsítványt kizárólag az anyanyelvén fogadja el. Néhány tagállam egyáltalán nem szolgáltatott a nyelvhasználatról információt. Ez arra enged következtetni, hogy jelenleg csak az adott tagállam nemzeti nyelvére lefordított tanúsítványt ismeri el (CY és SI). A tagállamok némelyike az anyanyelvén kívül elfogadja az angolt is (EE, LT, LV, NL). Néhány tagállam a kölcsönösség elve alapján hajlandó elfogadni a saját nyelvétől eltérő nyelvet (CZ, SK).

BE francia, holland, német és angol, SE svéd, dán, norvég és angol, FI finn, svéd és angol nyelven fogadja el a tanúsítványokat (illetve amennyiben a hatáskörrel rendelkező ügyész jóváhagyja, és a jóváhagyásnak nincsenek akadályai, más nyelven is).

10. cikk – A biztosítási intézkedéssel érintett vagyon későbbi kezelésének módja

Ez a cikk a biztosítási intézkedésről szóló határozat kibocsátása után felmerülő kérdésekkel – azaz a bizonyíték átadása iránti kérelem és az elkobzás iránti kérelem továbbításával – foglalkozik.

A szóban forgó cikket AT, BE, BG, DK, FR, HU, LT, NL, PL és SK hajtotta végre. CZ, EE, ES, FI, LV, SE, SI, UK csak részben hajtotta végre. A (3) bekezdésben SK csak a bizonyítékról rendelkezik, a vagyonról nem. CY nem hajtotta végre a cikket.

11. cikk – Jogorvoslat

A 11. cikk előírja, hogy a tagállamok biztosítják, hogy az érdekelt felek, a jóhiszemű harmadik feleket is beleértve, felfüggesztő hatállyal nem járó jogorvoslattal élhessenek annak érdekében, hogy jogos érdekeiket megőrizték a kibocsátó államban vagy a végrehajtó államban. Ugyanakkor a kibocsátást megalapozó okokat csak a kibocsátó államban lehet megtámadni. Amennyiben a kereset benyújtására a végrehajtó államban kerül sor, ennek tartalmáról és az eljárás eredményéről tájékoztatni kell a kibocsátó államot.

A biztosítási intézkedést elrendelő határozat végrehajtása ellen az érdekelt felek valamennyi tagállamban nyújthatnak be fellebbezést. Néhány tagállam részben vagy egészében a nemzeti jogszabályokat alkalmazza e tekintetben, ezért némelyikük csak részben hajtotta végre ezt a cikket (CY, DK, HU, LT, SI). Néhány tagállam határidőket szab meg a fellebbezés benyújtására.

A tagállamok többnyire felfüggesztő hatállyal nem járó intézkedésekről rendelkeznek (a kivétel bizonyos esetekben BE és CZ). A jogorvoslati jog gyakorlásának biztosítása érdekében szükséges intézkedések – különösen az érdekelt felek tájékoztatása útján történő – megtételéről szóló (4) bekezdést nem minden tagállam hajtotta végre. A biztosítási intézkedést elrendelő határozat kibocsátását megalapozó okoknak csak a kibocsátó államban történő megtámadására vonatkozó rendelkezést kizárólag BE, BG, CZ, ES, FI, LV, NL és SK hajtotta végre.

12. cikk – Visszatérítés

A 12. cikk arról rendelkezik, hogy a kibocsátó állam megtéríti a végrehajtó tagállamnak a biztosítási intézkedést elrendelő határozat végrehajtása során okozott kárért kifizetett kártérítés összegét. Kivételt képez ez alól, ha a károkozás kizárólag a végrehajtó állam magatartásának tudható be. Ez a rendelkezés nem érinti a nemzeti jognak a természetes vagy jogi személyek által benyújtott kártérítési igényekre vonatkozó rendelkezéseit.

Néhány tagállam egyáltalán nem ültette át ezt a rendelkezést (LV, SE, SI, UK), mások úgy vélték, hogy nincs szükség a végrehajtására, mert ilyen esetekben a szóban forgó államnak kétoldalú szinten kell megállapodnia egymással (FR, LT), vagy azért nem kell átültetni, mert a rendelkezés a kormányt kötelezi (BE). Más tagállamok esetében ilyen tekintetben az általános nemzeti rendelkezések alkalmazandók.

BG, DK, EE, ES, FI, PL és SK részben vagy egészében átültette ezt a cikket. Néhány tagállam (CZ, ES, SK) a visszatérítésre vonatkozóan különböző rendelkezéseket ír elő attól függően, hogy kibocsátó vagy végrehajtó államként jár-e el.

3. KÖVETKEZTETÉS

A vagyonnal vagy bizonyítékkal kapcsolatos biztosítási intézkedést elrendelő határozatoknak az Európai Unióban történő végrehajtásáról szóló, 2003. július 22-i 2003/577/IB tanácsi kerethatározat végrehajtása az Európai Unió tagállamainak nemzeti jogában nem történt meg kielégítő módon. Ez a megállapítás elsősorban a bejelentések alacsony számából vonható le, ráadásul a bejelentett végrehajtó jogszabályok némelyike még csak nem is hivatkozik a kerethatározatra (a rendelkezéseket más nemzetközi jogi eszközök végrehajtása céljából fogadták el). CY és UK csak részben ültette át a kerethatározat rendelkezéseit (CY csak a vagyonnal, UK csak a bizonyítékkal kapcsolatos biztosítási intézkedéseket ültette át). Az SI által küldött jogszabályokból továbbá az derül ki, hogy ez a tagállam még mindig a hagyományos szabályokat alkalmazza a biztosítási intézkedésre irányuló kérelmekkel kapcsolatos kölcsönös jogsegélyre, tehát e tekintetben nem hajtotta végre a kölcsönös elismerés elvét.

A Bizottsághoz beérkezett tizenkilenc nemzeti jogszabály számos hiányosságot és téves értelmezést tartalmaz. Különösen az igazságügyi hatóságok közötti közvetlen kapcsolatfelvétel, a biztosítási intézkedést elrendelő határozatok elismerésének vagy végrehajtásának megtagadását alátámasztó okok, illetve a visszatérítés terén nem kielégítő a helyzet. Ugyanakkor úgy tűnik, hogy a biztosítási intézkedést elrendelő határozatok gyors végrehajtása biztosított.

A Bizottság felszólítja a tagállamokat, hogy fontolják meg ezt a jelentést, és ragadják meg az alkalmat arra, hogy benyújtsák a Bizottságnak és a Tanács titkárságának a további vonatkozó információkat annak érdekében, hogy teljesítsék a kerethatározat 14. cikke értelmében rájuk háruló kötelezettségeket. Ezenkívül a Bizottság arra ösztönzi a még mindig a vonatkozó jogszabályok előkészítésén dolgozó tagállamokat, hogy mielőbb léptessék hatályba és jelentsék be ezeket a nemzeti intézkedéseket.